

Особливості формування місцевих бюджетів на 2025 рік

1. Відповідно до Закону України від 19.11.2024 № 4059-IX «Про Державний бюджет України на 2025 рік» розмір мінімальної заробітної плати з 1 січня 2025 року встановлюється в сумі **8 000 гривень**, що на рівні грудня 2024 року (ст. 8), тобто з урахуванням підвищення її рівня у 2024 році: з 1 січня цього року – 7 100 грн, з 1 квітня 2024 року – 8 000 грн.

2. Розмір прожиткового мінімуму на рівні 2024 року: для працездатних осіб – **3 028 гривень** на одну особу в розрахунку на місяць, для осіб, які втратили працездатність – **2 361 гривня** (ст. 7 Закону).

3. Обчислення індексу споживчих цін для індексації грошових доходів населення провадитиметься наростаючим підсумком починаючи з січня 2025 року, який приймається за 1 або 100 відсотків. **Сума індексації, яка склалася у грудні 2024 року, у січні 2025 року не нараховується** (ст. 34 Закону).

Індексація грошових доходів здійснюватиметься в межах фонду оплати праці, затвердженого в кошторисах бюджетних установ на 2025 рік.

4. Згідно з вимогами статті 51 Бюджетного кодексу України керівники бюджетних установ мають забезпечити утримання чисельності працівників та здійснення фактичних видатків на заробітну плату, включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату, затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

5. У 2025 році, як і в 2024, **збережено**, як виняток з положень статті 64 Бюджетного кодексу України, **застосування нормативу зарахування податку на доходи фізичних осіб**, без урахування такого податку від грошового забезпечення військовослужбовців, **до загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад у розмірі 64,0%** (за рахунок зменшення нормативу зарахування ПДФО до державного бюджету з 25,0% до 21,0%).

Довідково. Прогноз на 2024 рік від надходження 4,0% ПДФО до місцевих бюджетів громад Чернігівщини становить близько 300,0 млн гривень.

Відповідно до статті 49 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» у наступному році ці кошти (4,0% від ПДФО) повинні витратитись на проведення розрахунків за електричну та теплову енергію, водопостачання, водовідведення, природний газ, інші енергоносії, які використовуються в процесі виробництва теплоенергії або іншого виду енергії, на підтримку підприємств з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії, централізованого постачання холодної води та водовідведення.

6. Видатки на оплату комунальних послуг і енергоносіїв запропоновано Мінфіном зберегти на рівні 2024 року.

7. Обсяг **базової дотації** з держбюджету для бюджетів Чернігівської області на 2025 рік затверджений в сумі **525,2 млн грн, що більше ніж у 2024 році на 280,4 млн грн або в 2,1 раза**, в тому числі для обласного бюджету – 67,8 млн грн, що більше на 41,1 млн грн або в 2,5 раза.

При цьому, загальна сума коштів з місцевих бюджетів Чернігівської області на підтримку Сил оборони України в 2025 році (через зарахування податку на доходи фізичних осіб в частині оподаткування доходів у вигляді грошового забезпечення військовослужбовців у повному обсязі до державного бюджету) в понад 6 разів переважатиме обсяг базової дотації бюджетам Чернігівщини на наступний рік.

8. У 2025 році відновлено реверсну дотацію, тобто вилучення до державного бюджету надходжень доходів з місцевих бюджетів, які мають випереджаючий рівень податкоспроможності порівняно з аналогічним середнім показником по всіх бюджетах місцевого самоврядування в Україні.

Обсяг реверсної дотації на 2025 рік для бюджетів Чернігівської області в законі про держбюджет на 2025 рік затверджений в сумі **169,7 млн грн**, у 2024 році такої дотації не було, в 2023 році вилучення з бюджетів області до державного бюджету становило 395,9 млн гривень.

У наступному році передбачається реверсна дотація з 12 бюджетів громад області, а саме: Чернігівської – 77,4 млн грн, Прилуцької – 28,9 млн грн, Варвинської – 27,5 млн грн, Ніжинської – 12,2 млн грн, Бобровицької – 7,0 млн грн, Макіївської – 6,7 млн грн, Новобасанської – 3,7 млн грн, Олишівської – 2,1 млн грн, Новобілоуської – 1,5 млн грн, Талалаївської (селищної) – 1,3 млн грн, Ічнянської – 1,1 млн грн, Линовицької – 0,3 млн гривень.

Також, за інформацією Міністерства фінансів України, відповідно до висновку Комітету Верховної Ради України з питань бюджету передача реверсної дотації до державного бюджету з бюджетів територіальних громад, території яких в установленому Кабінетом Міністрів України порядку включено до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, та для яких не визначено дати припинення можливості бойових дій або дати завершення бойових дій, не здійснюється. **Тому для бюджетів Покровської, Запорізької, Сумської, Корюківської міських територіальних громад, Удачненської та Донецької селищних територіальних громад, Галицинівської сільської територіальної громади реверсну дотацію у 2025 році не передбачено.**

9. У державному бюджеті збережено додаткову дотацію на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації, **обсяг якої на 2025 рік становить 36,5 млрд грн** (більше ніж у 2024 році на 3,1 млн грн або на 9,3%). З метою вирівнювання диспропорцій у місцевих бюджетах частину додаткової дотації вже розподілено між місцевими бюджетами (загалом по Україні – 11,2 млрд грн, для бюджетів Чернігівської області – 120,3 млн грн).

Довідково. У 2023 році місцеві бюджети Чернігівщини отримали 218,1 млн грн такої додаткової дотації, у 2024 році (станом 01.12.2024) виділено з державного бюджету 908,9 млн гривень.

10. На 2025 рік передбачається усім п'яти районним бюджетам Чернігівської області **субвенція з державного бюджету на забезпечення окремих видатків районних рад, спрямованих на виконання їх повноважень**, у загальній сумі **7,0 млн грн** (менше 2024 року на 210,2 тис. грн або на 2,9%), тобто **по 1,4 млн грн для кожної районної ради** (Корюківська, Ніжинська, Новгород-Сіверська, Прилуцька, Чернігівська), що на 42,0 тис. грн менше ніж у 2024 році.

11. У 2025 році Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» **не передбачено місцевим бюджетам субвенцію на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах.**

Довідково. У 2022 році з державного бюджету надійшло до обласного бюджету Чернігівської області 265,8 млн грн такої субвенції, у 2023 році – 577,5 млн грн, у 2024 році субвенція на ремонт доріг не затверджена.

12. У Законі України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» **нерозподіленими між місцевими бюджетами країни були субвенції з державного бюджету на загальну суму 145 640,7 млн грн (частково вже розподілені Кабінетом Міністрів України в 2024 році та розподілятимуться в наступному році згідно з порядками розподілу та використання відповідних субвенцій, затвердженими постановами Кабміну), а саме:**

- освітня – **103 162,3 млн грн;**
- на здійснення доплат педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти – **11 997,1 млн грн;**
- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на безперешкодний доступ до якісної освіти – шкільні автобуси – **1 600,0 млн грн;**
- на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти – **100,0 млн грн (спеціальний фонд державного бюджету);**
- на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – **150,0 млн грн;**
- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» – **2 000,0 млн грн;**
- на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – **304,6 млн грн;**
- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на модернізацію майстерень і лабораторій закладів професійної та фахової передвищої освіти, забезпечення енергоефективності, безпеки та інклюзивності освітнього простору – **540,0 млн грн;**
- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту

(облаштування укриттів), зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцях, ліцях із посиленою військово-фізичною підготовкою – **6 200,0 млн грн;**

- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на придбання обладнання, створення та модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів освіти, зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою – **960,0 млн грн;**

- на реалізацію публічного інвестиційного проекту на облаштування безпечних умов у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист), зокрема військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцях, ліцях із посиленою військово-фізичною підготовкою – **500,0 млн грн;**

- на забезпечення діяльності фахівців із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб та окремі заходи з підтримки осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України – **2 928,0 млн грн;**

- на реалізацію публічного інвестиційного проекту із виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2–5 частини першої статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», для осіб з інвалідністю I–II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11–14 частини другої статті 7 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та які потребують поліпшення житлових умов – **3 973,1 млн грн;**

- на реалізацію публічного інвестиційного проекту із розвитку ветеранських просторів – **450,0 млн грн;**

- на реалізацію публічних інвестиційних проектів у сфері охорони здоров'я – **1 658,3 млн грн;**

- на реалізацію публічного інвестиційного проекту із забезпечення житлом дитячих будинків сімейного типу, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – **833,0 млн грн;**

- на фінансування заходів соціально-економічної компенсації ризику населення, яке проживає на території зони спостереження – **20,0 млн грн;**

- на виконання окремих заходів з реалізації соціального проекту «Активні

парки – локації здорової України» – **45,9 млн грн**;

- на реалізацію проекту «Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)» – **540,0 млн грн** (*спеціальний фонд державного бюджету*);

- на реалізацію проектів в рамках Програми відновлення України III – **1 000,0 млн грн** (*спеціальний фонд державного бюджету*);

- на реалізацію проектів в рамках Надзвичайної кредитної програми для відновлення України – **1 551,0 млн грн** (*спеціальний фонд державного бюджету*);

- на реалізацію проектів в рамках Програми з відновлення України – **5 000,0 млн грн** (*спеціальний фонд державного бюджету*);

- на відновлення об'єктів критичної інфраструктури в рамках спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту «Проект розвитку міської інфраструктури – 2» – **127,4 млн грн** (*спеціальний фонд державного бюджету*).

13. Статтею 43 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» передбачено створення в 2025 році у складі спеціального фонду Державного бюджету України **фонду ліквідації наслідків збройної агресії** з метою ліквідації наслідків (у тому числі гуманітарних, соціальних, економічних), спричинених збройною агресією рф проти України.

Рішення про виділення коштів з цього фонду (з відкриттям у разі потреби нових бюджетних програм) прийматиме Кабінет Міністрів України. Кошти фонду спрямовуватимуться на компенсацію за знищений/пошкоджений об'єкт житлового призначення (у тому числі будинки дачні та садові).

14. Згідно з Бюджетним кодексом України місцеві бюджети затверджуються рішенням відповідної місцевої ради до 25 грудня (включно) року, що передує плановому.

Отже, органам влади на місцях слід забезпечити якісне формування показників місцевих бюджетів на 2025 рік та своєчасне (до **25 грудня 2024 року**) затвердження бюджетів відповідно до норм Бюджетного кодексу України, Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану», рекомендацій Міністерства фінансів України тощо.

У 2025 році в бюджетній сфері перед нами постануть завдання щодо забезпечення максимально можливого і прийняттого рівня надходжень до місцевих бюджетів, раціонального розподілу і фінансування пріоритетних видатків в умовах воєнного стану, з одночасним дотриманням соціальних стандартів, встановлених державою.